



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 255/2019
10.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марко Томовић, адвокат из ..., против тужене ББ, чији је пуномоћник Мирослав Дмитровић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1960/18 од 05.09.2018. године, у седници одржаној 10.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1960/18 од 05.09.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П1 187/16 од 15.03.2018. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и поништено, као незаконито, решење тужене од 31.05.2016. године, којим је тужилци отказан уговор о раду, па је обавезана тужена да је врати на рад и распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми и радним способностима. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка од 180.000,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1960/18 од 05.09.2018. године, жалба тужене је одбијена, као неоснована и првостепена пресуда потврђена, а одбијен је и захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог Закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужила је била запослена код тужене по Уговору о раду од 07.12.2009. године и распоређена на послове фактуристе у Одсеку за финансијску оперативу, Служби за правне и економско-финансијске послове. Међутим, по усменом налогу непосредног руководиоца, почев од октобра 2013. године тужила је обављала послове у обрачунској служби, све до доношења решења тужене од 31.05.2016. године, којим јој је отказан уговор о раду, као технолошком вишку, због престанка потребе за њеним радом на радном месту фактуристе. У поступку је утврђено да је Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији од 30.03.2009. године, у Одсеку за финансијску оперативу под редним бројем ...-.. било систематизовано радно место: главног фактуристе са једним извршиоцем, фактуристе са три извршиоца и фактуристе на пријемном одељењу са два извршиоца. Дана 13.01.2016. године код тужене је усвојен нови Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова, којим је смањен број извршилаца, па је, између осталог, у истом одсеку - Одсеку за финансијску оперативу, под редним бројем ...-.. систематизовано радно место фактуристе са три извршиоца и то један на радном месту фактуристе и два извршиоца на радном месту фактуристе на пријемном одељењу. Репрезентативни синдикати у области здравства на нивоу Републике Србије, 06.01.2016. године предложили су критеријуме за утврђивање вишка запослених немедицинских радника у здравству, а тужена је 23.03.2016. године донела Програм решавања вишка запослених, којим је констатовано да је Правилником од 13.01.2016. године извршено смањење броја запослених на одређеним радним местима и укидање појединих радних места, која су у програму таксативно наведена уз сачињавање коначне листе запослених који представљају вишак, на којој се налази и тужила, као запослена на радном месту фактуристе у Служби за правне и економско-финансијске послове, где је број извршилаца смањен са 3 на 1. У поступку је утврђено да су на то радно место биле распоређене: ВВ, која је применом критеријума, као самохрана мајка остала на том радном месту, док су тужила и ГГ добиле отказ. Утврђено је и да је ДД, која је радила на радном месту фактуристе на пријемном одељењу (где су предвиђена 2 извршиоца и није дошло до смањења броја запослених), 30.05.2016. године са туженом закључила Споразум о престанку радног односа, а на њено радно место – фактуристе у пријемном одељењу, распоређена је ЂЂ, која је до тада обављала послове радног места књиговође аналитике купаца и добављача, које је новим Правилником укинута. Распоређивање ове запослене је извршено без примене критеријума, иако је и тужила испуњавала услове за то радно место и имала уговор о раду за радно место фактуристе.

Код овако утврђеног чињеничног стања судови су усвојили тужбени захтев и поништили побијано решење, а тужену обавезали да тужилу врати на рад.

Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да у суштини противправно поступање тужене у поступку проглашења тужиље за вишак запослених, води оцени о незаконитости побијаног решења. Наиме, када запослени закључи уговор о раду са послодавцем, праву запосленог да обавља послове из уговора о раду одговара обавеза послодавца да му то и омогући, јер је чланом 16. тачка 4. Закона о раду (“Сл. гласник РС” бр. 24/05, ... и 75/14), прописано да је једна од основних обавеза послодавца да запосленом обезбеди обављање послова утврђених уговором о раду. За правилну примену отказног разлога из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, потребно је да је услед технолошких, економских и организационих промена, престала потреба за обављањем одређеног посла, па се уговор о раду отказује због престанка потребе за обављањем посла који је запослени обављао у време отказа. То значи да се рад тужиље на пословима фактуристе, није могао поредити са другим извршиоцем на тим пословима, с обзиром да по налогу непосредног руководиоца, у последње три године тужиља није ни обављала те послове.

Поред наведеног, тужена је 13.01.2016. године донела Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији, којим је у Служби за правне и економско-финансијске послове смањен број извршилаца на радном месту фактуристе са 3 на 1. Тужена јесте донела одлуку о смањењу броја извршилаца на том радном месту, али након престанка радног односа запослене на радном месту фактуристе на пријемном одељењу (на основу споразума са туженом), у коме није дошло до смањења броја извршилаца, постојала је могућност да се између две запослене које су уговором о раду распоређене на радном месту фактуристе, а које по одлуци тужене представљају вишак у Служби за правне и економско-финансијске послове, један извршилац задржи у радном односу и распореди на то, сада упражњено радно место (фактуристе на пријемном одељењу), али је то учињено распоређивањем ЂЂ, без примене критеријума, а која је до тада обављала послове књиговође аналитике купаца и добављача.

Врховни касациони суд налази да нижестепени судови основано закључују да сама чињеница што је дошло до смањења броја извршилаца у Служби за правне и економско-финансијске послове, у којој је на преосталом једном радном месту фактуристе, применом критеријума, задржана самохрана мајка, не даје право туженој, као послодавцу, да без утврђених критеријума сама одлучи који запослени не представља вишак, односно које лице ће бити распоређено на друго радно место, од свих осталих запослених који су до тада радили код тужене и који представљају вишак, међу којима је и тужиља. Одређивање једног лица које неће представљати вишак и које је једино распоређено на друго радно место, без примене критеријума, такође представља разлог који такву одлуку чини незаконитом.

Ревизијом се неосновано наводи да судови закључују да је приликом доношења одлуке о престанку радног односа тужиљи, требало применити критеријуме предвиђене програмом у односу на послове у обрачунској служби, иако је за то радно место новим Правилником предвиђен само један извршилац, који је већ био распоређен на наведено радно место и обављао те послове, коме је тужиља само помагала, због повећаног обима посла. Овакво правно становиште није изражено у нижестепеним одлукама, већ напротив, судови основано налазе да је тужена морала применити критеријуме приликом одређивања које лице од свих запослених неће прогласити технолошким вишком, односно да је морала

доказати на основу којих критеријума је управо ЂЂ од свих раније запослених код тужене, остала у радном односу и распоређена на друго радно место, за које је и тужила испуњавала услове, што је у конкретном случају изостало.

На овај начин правилно је утврђено да је тужена одлуку којом је утврђено да је престала потреба за радом тужиле и којом јој је отказан уговор о раду, применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, донела уз повреду правила поступка за доношење одлуке о престанку радног односа по овом основу, што тако донету одлуку чини незаконитом, па је као таква правилно поништена побијаном пресудом.

Применом члана 191. став 1. Закона о раду, нужна правна последица незаконитог престанка радног односа је враћање на рад, на захтев запосленог, па је и у овом делу тужбени захтев правилно усвојен.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија

Весна Поповић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић